

FAIR SHARE

FAIR PAY

FAIR CHAIN

NIEUW GENECO
GENOOTSCHAP
NEDERLANDSE
COMPONISTEN

FAIR PRACTICE VOOR COMPONISTEN VAN NU

Nederland heeft een goede naam op het gebied van klassieke muziek: van Sweelinck tot Andriessen en Van der Aa. Als we die reputatie willen houden, moet die muziek vaker klinken. Zo kan het publiek zelf horen waar we goed in zijn en kunnen componisten een redelijk inkomen verwerven. Een bloeiende klassieke muzieksector is bovendien goed voor onze naam in het buitenland, voor de Nederlandse culturele diversiteit en voor de toekomst van de Nederlandse culturele rijkdom.

FAIR SHARE → Meer aandacht voor muziek van levende NL componisten

- **Meer Nederlandse muziek van Nu bij orkesten.** Uit analyse blijkt dat de rijksgefinancierde orkesten jaarlijks maar 5% auteursrechtelijk beschermd Nederlands werk uitvoeren. Minder dan de helft hiervan is muziek van levende Nederlandse componisten. Zo kunnen zij niet leven van hun werk.
- **Meer levende Nederlandse muziek op live podia en in de media.** Ook die percentages zijn schrikbarend laag. De voorwaarden moeten veranderen: reken podia niet alleen af op zaalbezetting, maar investeer ook in publieksonwikkeling. Zodat meer mensen kennis kunnen nemen van Nederlands repertoire.
- **Duurzaamheid en publieksonwikkeling.** Geef orkesten, ensembles en festivals in de BIS de opdracht om een substantieel percentage nieuw Nederlands werk te laten schrijven en regelmatig uit te voeren. Vergroot daarnaast de compositieregeling bij het Fonds Podiumkunsten. Benadruk hierbij het belang van duurzaamheid.

FAIR PAY → Eerlijke betaling uit werk en rechten

- **Fair practice als subsidievoorwaarde.** Te vaak worden componisten bij opdrachten, uitvoeringen en theater/dansproducties onder druk gezet om van (een deel van) hun honorarium of hun rechten af te zien. Dit vormt een structureel probleem voor componisten. Stel voorwaarden aan gesubsidieerde instellingen.
- **Dicht het incasso-gat voor auteursrechten.** Buma/Stemra int namens de componisten bij muziekgebruikers. Maar door de lage tarieven voor sociaal-culturele instellingen (koren, harmonie, fanfare, brass, verenigingen, ensembles, orkesten, amateur en prof) zijn die inkomsten voor componisten kunstmatig laag. Wij willen een eerlijke oplossing, bijvoorbeeld door aanvulling/matching tussen het Rijk en auteursrechtgelden.

FAIR CHAIN → Eerlijke geldstromen in de hele culturele economie

- **Wie verdient er aan cultuur.** Kunstenaars en componisten creëren waarde, maar de winst komt vaak bij anderen terecht. Denk aan YouTube en Facebook, Netflix, Google, maar ook de toeristische industrie en vastgoedeigenaren, die profiteren van de waardestijging die door kunstenaars worden aangejaagd. Zorg via doelheffingen dat zij weer terug-investeren in de vrije kunsten (zoals bij de Berlijnse City Tax). De meerwaarde voor de economie moet gaan meetellen in de budgethoogte van OCW voor de kunsten.
- **Eerlijk aandeel in de productieketen.** De componist genereert werk voor velen in de keten: kopiisten, musici, producenten, managers, uitgevers, platenlabels etc. etc. Zorg dat de componist ook een eerlijk aandeel krijgt over de verdiensten rond zijn/haar werk. Strenger toezicht op kickbacks en contracten. En eerlijke verhoudingen tussen de solist of dirigent die op het podium staat en de maker van het werk dat wordt uitgevoerd. De inkomens kloof voor componisten/freelance musici is op dit moment schrikbarend groot.
- **Ondersteun netwerken voor ontwikkeling, promotie en export.** Nederland is een handelsnatie, maar kent geen muziekinformatiecentrum meer. Ondersteun de initiatieven van componisten, musici, podia, festivals voor een Do It Together netwerk.

Componist Louis Andriessen hier voor het New York Philharmonic Orchestra olv Jaap van Zweden (2018)

(un)focussed van componist Ivo Bol; rechts: The Arsenal of Unlived Things van componist Mayke Nas en kunstenaar Teun Hocks

Hart van Nederland **NIEUWS** WK VOETBAL GEMIST TIP DE REDACTIE Inloggen

Componist des Vaderlands eert Notre-Dame

19 APR 2019, 08:26

NET BINNEN

KNVB: In fanzone is plaats voor helft Nederlanders met kaartje

KNMI waarschuwt: Woensdag onweersbuien met zware windstoten en hagel

AD Nieuws Regio Sport Show Video Koken & Eten Abonneren

De Componist des Vaderlands, Calliope Tsoupaki, heeft een hommage geschreven aan de door brand getroffen Notre-Dame. De beroemde kathedraal in Parijs werd deze week getroffen door een verwoestende brand. © EPA

- Houten & Bunnik
- Zeist
- De Bilt
- Amersfoort-stad
- Heuvelrug
- Vijfheerenland...
- Veenendaal e.o.
- Woerden e.o.
- Nieuwegein
- Stichtse Vecht
- Ronde Venen
- IJsselstein & L...
- Soest & Baarn
- Culemborg
- Wijk bij Duurst...
- Regiosport Utr...

Klantenservice

NET BINNEN

18:37 Onderzoek naar omstrede bet...

18:30 Verkeershinder op A2 bij De Rond...

Vanaf volgende week spelen organisten door het hele land het nieuwe stuk. De organisten die het stuk spelen, tonen hiermee ook hun medeleven met hun collega's in Parijs, die het orgel van de kathedraal lang moeten missen. Hoewel het orgel alleen roet- en stofschade heeft opgelopen zal het nog jaren duren voordat het weer kan worden bespeeld.

Calliope Tsoupaki. © Michiel van Nieuwkerk.

Tsoupaki was diep geraakt toen ze op televisie zag dat de Notre Dame werd verwoest. „Naast het christendom, de architectuur en de kunst is de kathedraal ook een symbool voor muziek. Gelijk na de brand ben ik begonnen met het componeren van Pour Notre-Dame: voor Onze-Lieve-Vrouw, voor de kerk en voor de muziek die ons allemaal verbindt.”

Calliope Tsoupaki schrijft als Componist des Vaderlands het hele jaar door composities die inhaken op belangrijke evenementen en gebeurtenissen in Nederland. Ze wil hiermee een verbindende rol spelen in de maatschappij.

AD 19-4-19 over de Ode aan de Notre Dame van de Componist des Vaderlands

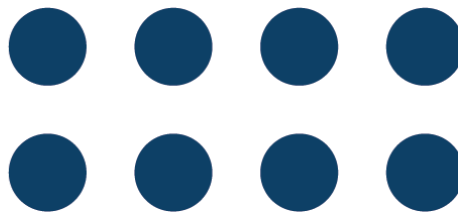
“Je staat toch in je uppie”

“Inmiddels is het gelukkig gebruikelijk dat bij opdrachten contracten gehanteerd worden. De eerste versie van zo'n contract is helaas meestal vrij belabberd voor de componist, zowel wat betreft het honorarium als qua rechten. In de praktijk doen veel opdrachtgevers eerst een poging om er goedkoop vanaf te komen. Dat gebeurt ook op het hoogste niveau van componeren, als een opdracht betaald wordt uit eigen budgetten van bijvoorbeeld de opera of orkesten. Daar is het voor ons componisten vaak knokken om tot een fatsoenlijke betaling te komen. Het heeft wel even geduurd voordat ik daar überhaupt wat over durfde te zeggen. Je staat toch in je uppie tegenover een bedrijf waar je afhankelijk van bent. Mijn oplossing hiervoor is dat ik een manager genomen heb die tegen betaling voor mij onderhandelt.

Daarnaast waaien er bijvoorbeeld bij de publieke omroep nog steeds contracten rond waar standaard in staat dat de opdrachtgever alle auteursrechten krijgt, ook nog eens zonder daar een extra vergoeding voor te betalen. Dat is haast crimineel te noemen vanuit oogpunt van de componist. Ik kaart dat elke keer aan, en de betreffende producenten zijn het ook altijd met mij eens dat dat niet kan. Maar vaak wordt er gezegd dat dat nou eenmaal in de ooit zo

opgezette standaard contracten staat, die dan weer via een andere afdeling worden opgesteld en verstuurd. Ik vraag me af hoe het kan dat instanties op dat niveau zo iets standaard in hun contracten zetten. Ik geloof niet in kwaai bedoeelingen, ik werk heel fijn samen met de mensen van de omroep. Het lijkt er meer op alsof dit een soort administratief overblijfsel is wat hardnekkig op papier blijft staan. Ik let er zelf wel op dat ik daar een streep door zet voordat ik teken, maar wie dat niet doet, tekent in één klap zijn rechten weg. Als daar een algemene waarschuwing over uitgesproken zou kunnen worden zou dat fijn zijn.”

Anoniem, componist en uitvoerend muzikant

Uit: Werken voor een kratje bier... en meer onbillijke voorstellen, Platform Makers

Componist kan vaak amper rondkomen

Erik Voermans
AMSTERDAM

Meer dan 60 procent van de Nederlandse componisten is vijftig jaar of ouder. Ze zijn allemaal zzp'er en werken gemiddeld 46 uur per week, waarvan 19 uren worden besteed aan componeren. En het belangrijkste: 40 procent kan zelfs met nevenbanen nauwelijks rondkomen.

Dat blijkt uit het onderzoek *De arbeidsmarktpositie van componisten* dat op verzoek van de vakbond voor componisten, Nieuw Geneco, is verricht door Jantine Postma aan de Universiteit Utrecht.

Bij Nieuw Geneco, het acroniem voor Genootschap Nederlandse Componisten, zijn 275 Nederlandse componisten aangesloten. Voor het onderzoek werden ook componisten benaderd die niet bij een beroepsvereniging zijn aangesloten, of die elders lid zijn.

De enquête leverde 95 bruikbare resultaten op. Twintig procent van de respondenten is vrouw. Aan een 'focusgroep' van 22 mensen zijn diepgaandere vragen gesteld.

'Kwetsbare positie'

Het is onmiskenbaar dat het beroep onder druk staat. Om rond te komen zijn componisten in veel gevallen gedwongen hun compositorische arbeid te combineren met andere werkzaamheden. De helft van de respondenten geeft bijvoorbeeld ook les, gemiddeld 13 uur in de week. De helft is ook werkzaam als uitvoerend musicus. Slechts 7 procent heeft een inkomen dat enkel bestaat uit betaald compositorisch werk.

Aan de andere kant van het spectrum staat de 40 procent die zelfs met nevenbanen nauwelijks kan rondkomen en afhankelijk is van het inkomen van de partner. Ook is er een groep van 8 procent die volledig onbetaald componeert.

Dit beeld sluit volgens adviesbureau Berenschot, dat de resultaten van het onderzoek in de *Componistenmonitor 2017* heeft verwerkt, aan bij recente onderzoeken van muziekensembles, popgroepen en beelden-

de kunstenaars, dat wijst 'op een vernauwing van de markt en werkpraktijken, waarbij de klappen vooral bij individuele makers vallen'.

Volgens het bureau maken de cultuurbezuinigingen, de afname van live en online exploitatiemogelijkheden, maar ook het wegvallen van een kunstenaarsbeleid hun positie zowel financieel als inhoudelijk kwetsbaar.

Autodidact

In het oog springt ook dat slechts een klein deel van de financiering van componisten afkomstig is uit subsidie. De meerderheid heeft andere geldbronnen. Er wordt veel zelf geïnvesteerd, met inkomsten uit ander werk of auteursrechten.

Componisten in Nederland hebben bijna allemaal een opleiding op hbo- of universitair niveau gevolgd. Ze beschouwen zichzelf niettemin voor het merendeel als autodidact, omdat componeren voor een belangrijk deel een ervaringsberoep is. Hoe meer je schrijft en hoe meer je werk wordt uit-

7%

→ Slechts 7 procent van de respondenten heeft een inkomen dat enkel bestaat uit betaald compositorisch werk.

gevoerd, zodat je de klanken die je je had voorgesteld kunt toetsen aan de praktijk, hoe groter het vakmanschap wordt.

14 procent verdient minder dan 10.000 euro bruto per jaar, 12 procent heeft een modaal inkomen (35.000 bruto) en 19 procent verdient meer dan 40.000 euro per jaar. De beroemdste, meest uitgevoerde en dus best verdienende Nederlandse componisten (denk aan Louis Andriessen, Johan de Meij en Jacob ter Veldhuis) zitten daar ver boven. Voor 11 procent van de componisten is het inkomen ten opzichte van 2014 met minstens de helft gedaald.

Pannekoek: 'Ik wilde mijn
gevel van De Kleine
en, dat was echt mijn
D VALENTINA VOS

net de theatertour van Co-
maar solo is het volgende
tem de eerste keer.
hij vroeger al naar uitkeek.
In was het echt een droom
ar ik naartoe heb gewerkt.
r altijd langs en mijn doel
in naam in die gele letters
te zien. Zo magisch. Trouw-
met Pannekoek in oude

even na. "Eigenlijk was De
edle mijn einddoel, dus ik
nde week op zoek naar een

ik begint volgend jaar met
voorstelling. *Later was al-*
ndertussen kent hij zijn
gramma helemaal uit zijn
ak me midden in de nacht
ik kan je elke zin uit mijn
direct zeggen."

elike avond

ver de doelen die hij zich
ld. De ambitie is er dus nog
heb ambitie als een malle.
ik wel, of het ambitie is of
waanzin. Uiteindelijk wil
tijdens optredens zelf ple-
n en de mensen een onver-
dond geven."

koek: Zacht van binnen,
medie, 18/4 t/m 20/4
t).